

Art. XXXVII indeholder tre sæt forpligtelser for industrilandene. De skal for det første i henhold til paragraf 1: a) tilstræbe en afvikling af handelskrankerne for varer af særlig interesse for udviklingslandene, b) afholde sig fra at forøge handelskrankerne for sådanne varer samt c) undlade at indføre nye fiskale afgifter, der kan hindre en forbrugsudvidelse af råvarer m. v., som i særlig grad produceres i udviklingslandene, og i forbindelse med omlægning af deres skattepolitik bestrebe sig for at reducere sådanne afgifter.

Bestemmelsen om afvikling af handelsskranker gælder i modsætning til aktionsprogrammet principielt alle varer af særlig interesse for udviklingslandene, altså såvel råstoffer som industrivarer og landbrugsvarer. Denne forpligtelse er imidlertid ved en fortolkende note knyttet til GATTs toldforhandlingsbestemmelser på en sådan måde, at bestemmelsen hovedsagelig tager sigte på, at de pågældende foranstaltninger skal gennemføres i forbindelse med multilaterale toldnedsættelsesbestrebelse såsom Kennedy-runden o. lign.

Industrilandene er alene forpligtet til at følge bestemmelsen om afvikling af handelsskranker i videst mulige omfang, og bestemmelsen gælder alene ikke-diskriminatoriske foranstaltninger. Den hjemler ingen adgang til at yde udviklingslandene særlige toldlettelse eller importkontingenter.

Forpligtelsen til at undlade at forøge handelskrankerne gælder ligeledes alene „i videst muligt omfang“ og der hjemles ikke som ved en egentlig toldbinding udviklingslandene nogen ret til kompensation i tilfælde af toldforhøjelse.

Art. XXXVII indeholder dernæst i paragraf 2 en konsultationsforpligtelse for industrilande, der ikke opfylder de forannævnte forpligtelser. Den pålægger DE KONTRAHERENDE PARTER at iværksætte konsultationer i sådanne tilfælde af svigtende opfyldelse, og vedkommende industriland vil herunder blive afkrævet en begrundet redegørelse for sin indstilling med henblik på at nå frem til en for alle interesserede parter, altså også industrilandet, tilfredstillende løsning på spørgsmålet.

Endelig indeholder art. XXXVII i paragraf 3 en forpligtelse for industrilandene til i deres handelspolitik generelt at tage hensyn til udviklingslandenes handelsinteresser samt til at overveje mulige afsætningsfremmende foranstaltninger for varer fra udviklingslande.

Over for disse forpligtelser, der pålægges industrilandene, påtager udviklingslandene sig i henhold til art. XXXVII paragraf 4 til gavn for andre udviklingslande at gennemføre bestemmelserne i de nye artikler til Overenskomsten, forudsat at hen-

synet til deres egne udviklingsbehov tillader det.

Art. XXXVIII pålægger de kontraherende Parter i fællesskab at medvirke til gennemførelsen af den i art. XXXVI opstillede målsætning. Der nævnes særligt internationale aftaler om afsætningen af og stabilisering af priserne på råvarer, samarbejde med UNCTAD (FN's stående Konference om Udenrigshandel og Udvikling) og FN's finansielle særorganisationer, gennemgang af udviklingslandenes eksport- og bistandsbehov og harmonisering af nationale regler om produktion, transport og afsætning.

Art. XXXVIII munder ud i en institutionel bestemmelse. DE KONTRAHERENDE PARTER vil i medfør af denne paragraf oprette en særlig komité for udenrigshandel og udvikling. Komiteen skal følge gennemførelsen af de nye bestemmelser og forberede de i art. XXXVIII i øvrigt forudsete fælles foranstaltninger samt forestå de videre GATT-bestræbelser for udviklingslandene.

De nye bestemmelser gennemførelse.

Indholdet af de nye artikler indebærer ikke generelle ændringer i GATTs øvrige bestemmelser. Der foretages ganske vist en ændring af den hidtidige formelle ligestilling af industrilande og udviklingslande under Overenskomsten, men det sker ved at give mere positive formuleringer af bestående forpligtelser og tilsagn over for udviklingslandene.

De nye bestemmelser betyder, at bestræbelserne vedrørende udviklingslandenes eksport ikke længere blot er led i et arbejdsprogram med tilknytning til GATTs målsætning, men nu bliver en del af selve DE KONTRAHERENDE PARTERS virksomhed for at håndhæve Overenskomsten. Udviklingslandene får en i GATT givet ret til at forvente foranstaltninger fra alle industrilande for deres eksportvarer. De første forventninger er knyttet til Kennedy-runden, men forpligtelserne for industrilandene gælder så vidt, at de herefter til stadighed skal kunne begrunde mindre liberale træk i deres handelspolitik over for udviklingslandene.

Tillægsprotokollen om GATTs udvidelse med IV. del om „Udenrigshandel og udvikling“ er åbnet for undertegnelse indtil årets udgang. Protokollen skal have tilslutning fra to-tredjedele af de kontraherende Parter for at kunne træde i kraft. Der er imidlertid på mødet i GATT den 8. februar 1965 samtidig vedtaget en fælleserklæring, hvori de fleste kontraherende Parter's regeringer har tilkendegivet som deres hensigt i afventen af tillægsprotokollens ikrafttræden de facto at iværksætte gennemførelsen af de nye bestemmelser i den udstrækning, som de forfatnings- og lovgivningsmæssigt har mulighed herfor.